

Vondráček chce zjednodušit vyhazovy úředníků. Chystá zrušení služebního zákona

30.12.2025 - Libor Vondráček | Strana svobodných občanů

Poslanci vládní koalice navrhují, aby se zaměstnávání státních úředníků více podobalo běžnému pracovnímu poměru. Zákon o státní službě plánují zrušit a nahradit ho novou normou, která umožní rychlejší „zeštíhlování“ státní správy. Bylo by tak jednodušší se úředníka zbavit, třeba při výměně vlády.

„Je to o tom, aby se snáz mohlo dělat zeštíhlování na úřadech, aby to byl proces, který bude trvat kratší dobu a ušetří se tím pádem více peněz díky tomu zeštíhlení,“ řekl Novinkám poslanec za Svobodné Libor Vondráček (Svobodní). Ten je jedním z návrhovačů nového zákona o státních zaměstnancích, který v pondělí 29. prosince doputoval do Sněmovny.

Jako další autoři jsou uvedeni Radek Vondráček a Zuzana Ožanová (oba ANO) a Renata Vesecká za Motoristy.

Pokud návrh projde, zruší se zákon o státní službě, který upravuje pracovněprávní vztah mezi státem a státními úředníky. Dosavadní služební poměr by nahradil poměr státního zaměstnance, jehož podmínky se mají více blížit běžnému zaměstnávání. Důvodová zpráva hovoří o „soukromoprávní povaze s výraznými veřejnoprávními prvky“.

Rychleji pryč s politicky nepohodlnými

Libor Vondráček přiznává, že změny umožní rychleji se zbavit lidí „dosazených předchozí garniturou“. „Je to rozumnější jak s ohledem na státní rozpočet, tak s ohledem na to, že on (úředník) bude vědět, že si má hledat něco jiného, ne že je postaven mimo službu a neví, co bude,“ přidal další argumenty.

Větší pružnost spočívá v jednodušším rozvázání pracovního poměru. Zaměstnanci by nově mohli dostat výpověď na základě dvou nevyhovujících pracovních hodnocení, přičemž minimální odstup mezi nimi je v návrhu zkrácen na dvacet dní místo dosavadních šedesáti.

Další novinkou je, že pokud by bylo pracovní místo v rámci tzv. systemizace zrušeno, mohl by se stát daného úředníka zbavit okamžitě.

Systemizace určuje počet úřednických míst na jednotlivých úřadech a vláda ji schvaluje pro každý rok zvlášť. Tak může kabinet rozhodnout, zda jsou některé pozice ve státní správě potřeba, či ne.

Aktuálně platí, že po zrušení místa skončí úředník mimo výkon služby v tzv. bazénku. Po dobu tří měsíců pobírá 80 procent platu a hledá se pro něj jiné místo ve státní správě. Až pokud se místo do čtvrt roku nenajde, jeho služební poměr končí. Toto by nový zákon rušil.

„Pokud nebude jeho odbornost nezbytná a bude zájem, aby tam už dál nepracoval, tak s ním ten proces (ukončení pracovního poměru – pozn. red.) prostě proběhne,“ popsal Vondráček.

Stávající zákon měl před politickými tlaky chránit

Právě zjednodušení propouštění zaměstnanců vnímá jako „velký problém“ místopředsedkyně Odborového svazu státních orgánů a organizací Šárka Homfray: „Současný zákon o státní službě stál na principu stabilizace a profesionalizace státní služby, včetně toho, že měl být garancí před rychlými a častými organizačními změnami i snadným propouštěním nepohodlných státních zaměstnanců.“

S odboráři podle ní návrh předem nikdo nekonzultoval, a odbory proto nyní narychlo připravují stanovisko, aby vláda mohla normu v pondělí 5. ledna projednat. Že diskuze neproběhla, přiznává i Libor Vondráček.

Systemizaci má na starosti ministerstvo vnitra. Jeho bývalý šéf Vít Rakušan (STAN) označuje návrh zákona za pokus „o rychlou destrukci státu jako instituce odolávající výkyvům politické moci“ a za pokus o „privatizaci státní správy“.

Rakušan se chystá na střet ve Sněmovně

„Má umožnit vyhazovy nepohodlných odborníků a jejich nahrazení loajálními kývači. Jde tedy přímo proti trendu odpolitizování státní správy, který jsem jako ministr vnitra prosadil v rámci služebního zákona za naší vlády. Tvrdě se proti tomu postavíme ve Sněmovně,“ napsal Novinkám.

Novinkou v návrhu zákona je i přísnější omezení politického působení úředníků. Doposud stačilo, aby nebyli politicky aktivní a nevykonávali ve stranách funkce. Koaliční poslanci nyní chtějí, aby vedoucí úředníci museli ze strany do třiceti dnů po nástupu do funkce vystoupit.

Zákon o státní službě je v platnosti od roku 2015 a jeho vzniku předcházela dlouholetá politická debata. Jeho cílem bylo „odpolitizování“ a zvýšení stability státní správy. Vyloučit měl právě plošné změny po výměně ministrů.

Letos začala platit novela, která měla snížit byrokracii a zjednodušit procesy nabírání úředníků. Podle Libora Vondráčka jsou však změny nedostatečné, a proto poslanci předkládají zcela nový zákon. Návrh počítá s účinností od 1. července příštího roku.

Převzato z Novinky.cz

<https://svobodni.cz/novinky/vondracek-chce-zjednodusit-vyhazovy-uredniku-chysta-zruseni-sluzebnih-o-zakona>